

Folketinget — Europaudvalget

Christiansborg, den 26. februar 2007

Folketingets repræsentant ved EU

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Europa-Parlamentets beslutning om CIA's påståede brug af europæiske lande ved transport og ulovlig tilbageholdelse af fanger

Til udvalgets orientering fremsendes Europa-Parlamentets beslutning om CIA's påståede brug af europæiske lande ved transport og ulovlig tilbageholdelse af fanger, som blev vedtaget den 13. februar 2007.

Behandling i Europa-Parlamentet

Sagen blev behandlet i et særligt oprettet udvalg benævnt "Det Midlertidige Udvalg om CIA's Påståede Brug af Europæiske Lande ved Transport og Ulovlig Tilbageholdelse af Fanger", hvor Gitte Seeberg (Konservative Folkeparti) og Mogens Camre (Dansk Folkeparti) var stedfortrædere. Udvalgets formand var portugisiske Carlos Coelho (EPP-ED), mens Claudio Giovanni Fava (PSE) var udpeget til ordfører.

Parlamentets endelige debat under sessionen i Strasbourg den 13. februar 2007 viste et Parlament præget af uenighed. Der blev således fremsat 474 ændringsforslag til betænkningen. Som forventet blev betænkningen imidlertid vedtaget med 382 stemmer for, 256 stemmer imod og 74 der hverken stemte for eller imod. Af de 474 ændringsforslag blev 117 vedtaget.

Med venlig hilsen

Anders Johnsen
(Tel 11173)

P6_TA(2006)0316

CIA's påståede brug af europæiske lande ved transport og ulovlig tilbageholdelse af fanger

Europa-Parlamentets beslutning om CIA's påståede brug af europæiske lande ved transport og ulovlig tilbageholdelse af fanger på grundlag af det midlertidige udvalgs interimsbetænkning (2006/2027(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til sin beslutning af 15. december 2005 om CIA's formodede brug af europæiske lande ved transport og ulovlig tilbageholdelse af fanger¹,
  - der henviser til sin afgørelse af 18. januar 2006 om nedsættelse af et midlertidigt udvalg om CIA's påståede brug af europæiske lande ved transport og ulovlig tilbageholdelse af fanger²,
  - der henviser til forretningsordenens artikel 175,
  - der henviser til interimsbetænkning fra Det Midlertidige Udvalg om CIA's Påståede Brug af Europæiske Lande ved Transport og Ulovlig Tilbageholdelse af Fanger (A6-0213/2006),
- A. der henviser til, at hovedformålet med det midlertidige udvalgs arbejde er at fastslå, om Den Europæiske Union og dens medlemsstater i forbindelse med de påståede forhold har overholdt grundprincipperne i EU-traktatens artikel 6 og navnlig sikret beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder som defineret bl.a. i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der blev vedtaget af Europarådet den 4. november 1950 (herefter benævnt "EMRK"),
- B. der henviser til, at Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder³, som blev proklameret af Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen på Det Europæiske Råds møde i Nice den 7. december 2000, og som er inkorporeret i del II af traktaten om en forfatning for Europa, udgør et referencedokument på det europæiske kontinent ikke alene for De Europæiske Fællesskabs Domstol, men også for forfatningsdomstolene og de øvrige domstole i medlemsstaterne,
- C. der henviser til, at kampen mod terror ikke kan vindes ved at ofre netop de principper, som terrorismen forsøger at tilintetgøre, navnlig princippet om, at de grundlæggende rettigheder aldrig må bringes i fare; der henviser til, at terrorisme skal bekæmpes med lovlige midler og under overholdelse af folkeretten og national ret, og at både regeringerne og den brede offentlighed skal udvise en ansvarlig holdning hertil,
- D. der henviser til, at princippet om den menneskelige værdigheds ukrænkelighed er nedfældet i artikel 1 i chartret om grundlæggende rettigheder og danner grundlag for alle andre

---

¹ Vedtagne tekster, P6_TA(2005)0529.

² Vedtagne tekster, P6_TA(2006)0012.

³ EFT C 364 af 18.12.2000, s. 1.

grundlæggende rettigheder og særlig retten til livet (artikel 2), forbuddet mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (artikel 4), retten til beskyttelse i tilfælde af udsendelse, udvisning og udlevering (artikel 19) samt retten til adgang til effektive retsmidler og til en upartisk domstol (artikel 47), og at der ikke kan gøres indskrænkninger i dette princip, selv ikke ud fra sikkerhedshensyn, hverken i fredstid eller i krigstid,

- E. der henviser til, at Den Europæiske Unions medlemsstater ifølge de internationale menneskerettighedsbestemmelser, som fastlagt i FN's verdenserklæring om menneskerettigheder, den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og dertil knyttede instrumenter, og navnlig EMRK, er forpligtede til at sikre, at alle personer inden for deres jurisdiktionsområde nyder godt af de grundlæggende rettigheder som fastslået på internationalt plan, herunder forbuddet mod udlevering eller udsendelse i de tilfælde, hvor der er risiko for at blive udsat for tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf,
- F. der henviser til, at europæisk og international menneskerettighedslovgivning forbyder tvungen forsvinden, herunder hemmelige tilbageholdelser, hvor personer uden nogen form for rettergang holdes i isolation, uden at deres pårørende eller offentligheden underrettes om deres skæbne eller opholdssted,
- G. der henviser til, at de påståede forhold ikke blot er omfattet af EMRK, men også kan være ansvarspådragende for medlemsstaterne i deres egenskab af parter i
  - konventionen om tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf vedtaget af FN's Generalforsamling den 10. december 1984
  - den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder vedtaget af FN's Generalforsamling den 16. december 1966
  - Chigaco-konventionen af 7. december 1944 angående international civil luftfart, særlig artikel 3, 4 og 6,
- H. der henviser til, at det er nødvendigt med et så nært samarbejde muligt mellem regeringerne i Europa, USA og alle andre lande, der kæmper for samme sag, for at bekæmpe terrorismen,
- I. der henviser til, at det er nødvendigt med en så omfattende konsultation og et så nært samarbejde som muligt mellem det midlertidige udvalg og Europarådet, FN's højkommisær for menneskerettigheder og medlemsstaternes myndigheder, herunder navnlig de nationale parlamenter,
- J. der henviser til, at konsultationen og samarbejdet bør tage højde for de aktiviteter og de undersøgelser, der allerede er gennemført, særlig
  - de endelige rapporter fra den svenske ombudsmand⁴, den svenske Rigsdags Konstitutionelle Udvalg⁵ og de endnu ikke foreliggende rapporter fra FN's

---

⁴ Den svenske Rigsdags ombudsmand: "A review of the enforcement by the Security Police of a Government decision to expel two Egyptian citizens", reference nr. 2169-2004 (22. maj 2005).

Torturkomité⁶, som bl.a. omhandler overførslen af Muhammed Al Zery og Ahmed Agiza til Egypten

- informationsmemorandaene af 22. november 2005 og 22. januar 2006 om påståede hemmelige tilbageholdelser i Europarådets medlemsstater udarbejdet af senator Dick Marty, formand og ordfører for Udvalget om Retlige Anliggender og Menneskerettigheder i Europarådets Parlamentariske Forsamling
  - de igangværende retslige undersøgelser i flere medlemsstater, særlig de konklusioner, som anklagemyndigheden i Milano⁷ har draget som led i efterforskningen af bortførelsen af den egyptiske statsborger Abu Omar, og den igangværende efterforskning i Tyskland, der foretages af anklagemyndigheden i München, vedrørende den påståede bortførelse og tilbageholdelse af den tyske statsborger Khaled El-Masri
  - de igangværende eller allerede afsluttede parlamentariske undersøgelser i flere medlemsstater og tiltrædelseslande
  - de erklæringer, der er fremsat af myndighederne i en række medlemsstater, særlig Tyskland, Det Forenede Kongerige, Spanien og Irland, vedrørende de landinger med civile CIA-fly, der har fundet sted på deres territorium,
- K. der henviser til, at der ligeledes må lægges særlig vægt på den interimrapport, som Europarådets generalsekretær⁸ har udarbejdet som led i den undersøgelse, der er foretaget på grundlag af artikel 52 i EMRK, og på generalsekretærens redegørelse på pressekonferencen den 12. april 2006, der lå i forlængelse af de detaljerede svar fra Europarådets medlemsstater⁹, heriblandt EU's medlemsstater; der henviser til, at generalsekretæren har fastslået, at der tydeligvis har fundet overførselsflyvninger sted, at praktisk taget ingen af Europarådets medlemsstater råder over egnede ved lov eller administrativt fastsatte foranstaltninger til effektivt at beskytte personer mod krænkelse af menneskerettighederne, som begås af agenter fra fremmede efterretningstjenester, der opererer på deres territorium, og at han har modtaget et svar, som officielt erkender, at visse personer er blevet "overgivet" til udenlandske agenter

---

⁵ Den svenske Rigsdag: "The Swedish Government's handling of matters relating to expulsion to Egypt", Scrutiny report 2005/06.KU2, http://www.riksdagen.se/templates/R_PageExtended_7639.aspx.

⁶ Afgørelse fra De Forenede Nationers Torturkomité, meddelelse nr. 233/2003, Ahmed Hussein Kamil Agiza/Sverige (20. maj 2005), <http://www.unhchr.ch/tbs/doc.nsf/MasterFrameView/3ef42bcd48fe9d9bc1257020005533ca?Opendocument>

⁷ Domstolen i Milano, Sezione Giudice per le indagini preliminari, reference nr. 10838/05 R.G.N.R og nr. 1966/05 R.G.GIP.

⁸ Rapport fra Europarådets generalsekretær, udarbejdet i henhold til artikel 52 i EMRK: "Secretary General's report under Article 52 ECHR on the question of secret detention and transport of detainees suspected of terrorist acts, notably by or at the instigation of foreign agencies", <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=SG/Inf%282006%295&Sector=secPrivateOffice&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75>.

⁹ <http://www.coe.int/T/E/Com/Files/Events/2006-cia/annexes.asp>.

efter procedurer, som ikke opfylder de krav og sikkerhedsforanstaltninger, der kræves i henhold til EMRK og Europarådets andre juridiske instrumenter¹⁰,

- L. der henviser til, at den indledende fase af det midlertidige udvalgs arbejde har gjort det muligt udarbejde et sammenhængende dossier af oplysninger fra især
- de høringer, der fandt sted den 13. og 23. februar, den 6., 13., 21. og 23. marts, den 20. og 25. april og den 2. maj 2006 med deltagelse af advokater, journalister, repræsentanter for ikke-statslige organisationer (ngo'er), påståede ofre for ekstraordinære overførsler, repræsentanter for de offentlige myndigheder i medlemsstaterne og repræsentanter for EU-institutionerne
  - de skriftlige bidrag fra indbudte talere, officielle dokumenter og anden dokumentation, som det midlertidige udvalg foreløbig har haft adgang til
  - erklæringer fra repræsentanter for USA's regering, hvori de erkender deres overførselspraksis, samtidig med at de benægter, at tortur er blevet anvendt eller outsourcet,
- M. der henviser til, at det midlertidige udvalg, på trods af at det ikke er udstyret med domstolslignende undersøgelsesbeføjelser, og på trods af at efterretningstjenesternes påståede aktiviteter holdes hemmelige af de nationale myndigheder, har indsamlet bekræftede oplysninger om, at der på europæisk territorium er foregået visse ulovlige aktiviteter, der har haft konsekvenser for europæiske borgere og personer med fast bopæl, således at det nu påhviler de europæiske regeringer at føre bevis for, om deres menneskerettighedsforpligtelser i henhold til artikel 6 i TEU og til EMRK rent faktisk er blevet overholdt,
- N. der henviser til, at det arbejde, som det midlertidige udvalg hidtil har udført, bekræfter, at Parlamentets afgørelse af 18. januar 2006 om nedsættelse af dette udvalg var velbegrundet, men at det også har vist, at det er nødvendigt at foretage andre former for kontrol og at indhente supplerende oplysninger, og at det midlertidige udvalg derfor bør fortsætte sit arbejde for at kunne opfylde sit mandat fuldt ud,
- O. der henviser til, at Parlamentet i sin afgørelse af 18. januar 2006 i punkt 3 vedtog, at det midlertidige udvalg skulle forelægge en interimbetænkning for Parlamentet med detaljerede forslag om, hvorledes det vil fortsætte sit arbejde,
- P. der henviser til, at "europæiske lande" i denne beslutning skal forstås som medlemsstater, tiltrædelses- og kandidatlande samt associerede lande som beskrevet i det midlertidige udvalgs mandat, der blev vedtaget den 18. januar 2006,
- Q. der henviser til, at denne beslutning omhandler tre forskellige typer af ordninger, som tilsyneladende anvendes i USA:

---

¹⁰ Noter til pressekonference afholdt af Terry Davis, Europarådets generalsekretær, onsdag den 12. april 2006;
http://www.coe.int/T/E/Com/Files/PA-Sessions/April-2006/20060412_Speaking-notes_sg.asp.

- ekstraordinær overførsel, hvor den enkelte person overføres til en anden regering til forhør
- hemmelig tilbageholdelse, hvor den enkelte person overføres til steder, der er under amerikansk kontrol og
- overførsel ved fuldmagt, hvor den enkelte person overføres til varetægtsfængsling i et tredjeland efter ordre fra USA; selvom der ikke foreligger nogen offentlige oplysninger om, at et europæisk land tidligere har tilbageholdt en person efter ordre fra USA, er det meget muligt, at personer er rejst gennem europæiske lande på vej til denne form for tilbageholdelse,

Om oplysninger det midlertidige udvalg har tilvejebragt til dato

1. tilslutter sig de konklusioner, som Europarådets generalsekretær er nået frem til som afslutning på det efterforskningsarbejde, han har gennemført på grundlag af artikel 52 i EMRK;
2. noterer sig ligeledes i denne forbindelse udtalelse nr. 363/2005 fra Den Europæiske Kommission for Demokrati gennem Lov (Venedig-kommissionen)¹¹ til Europarådets Parlamentariske Forsamling, herunder navnlig at
  - en stat, der er medlem af Europarådet, og som samarbejder aktivt og passivt for at påbyde og gennemføre hemmelige tilbageholdelser, handler ansvarspådragende i forhold til EMRK
  - en stat, der er medlem af Europarådet, ligeledes handler ansvarspådragende, hvis den pågældende stats embedsmænd (politi, efterretningstjeneste osv.) overskrider deres beføjelser og samarbejder med udenlandske myndigheder eller ikke forhindrer en anholdelse eller en hemmelig tilbageholdelse, som ikke er bragt til regeringens kendskab;
3. beklager, at de bestemmelser, der regulerer efterretningstjenesternes aktiviteter, virker utilstrækkelige i flere medlemsstater, hvilket gør det nødvendigt at indføre bedre kontrolforanstaltninger, særlig hvad angår fremmede efterretningstjenesters aktiviteter på disse medlemsstaters territorium, herunder også på fremmede militærbaser, og mener, at der på EU-plan bør indføres regler for samarbejde;
4. beklager, at NATO hidtil har nægtet det midlertidige udvalg adgang til den fulde ordlyd af NATO-rådets beslutning af 4. oktober 2001 om gennemførelse af Washington-traktatens artikel 5; opfordrer indtrængende NATO til at give adgang til beslutningens fulde ordlyd for at skabe klarhed i sagen;

---

¹¹ http://www.venice.coe.int/docs/2006/CDL-AD%282006%29009-e.asp#_Toc130704767.

5. erkender betydningen af et tæt samarbejde mellem efterretningstjenesterne i medlemsstaterne og de allierede stater, men understreger, at et sådant samarbejde ikke må forveksles med suverænitetsafgivelse på EU's territorium og i EU's luftrum;
6. noterer sig udtalelserne fra EU's koordinator for terrorbekæmpelse, Gijs de Vries, og den højtstående repræsentant for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, Javier Solana, som begge erklærede, at de ikke havde forståelsen af, at medlemsstater under deres samarbejde med CIA havde overtrådt nationale, europæiske eller internationale love, samtidig med at de tilføjede, at de ikke har kompetence til at anmode om oplysninger fra medlemsstater;

Om de ulovlige pågribelser, udsendelser, anholdelser, bortførelser, ekstraordinære overførsler og hemmelige tilbageholdelser, der er foretaget af CIA, af andre amerikanske instanser eller af andre tredjelandes efterretningstjenester

7. er foruroliget over, at de oplysninger, der allerede er kommet for dagen i medlemsstaterne, Europarådet og det midlertidige udvalg, viser, at de grundlæggende menneskerettigheder siden den 11. september 2001 som led i den meget vigtige bekæmpelse af terrorisme gentagne gange er blevet krænket på en alvorlig og uacceptabel måde, særlig i forhold til EMRK, De Forenede Nationers konvention om tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder;
8. må på grundlag af det bevismateriale, der er forelagt for det midlertidige udvalg, formode, at CIA eller andre amerikanske instanser i nogle tilfælde har været direkte ansvarlige for ulovlig pågribelse, udsendelse, bortførelse og tilbageholdelse af terrormistænkte på medlemsstaternes og tiltrædelses- og kandidatlandenes område, og for ekstraordinær overførelse af bl.a. EU-borgere eller personer med fast bopæl; minder om, at disse handlinger ikke er i overensstemmelse med kendte internationale retsprincipper og er i strid med menneskerettighedslovgivningens grundlæggende principper;
9. beklager, at forståelsesaftalerne mellem USA og europæiske lande fortsat hemmeligholdes for det midlertidige udvalg;
10. tager afstand fra anvendelse af ekstraordinære overførsler, som har til formål at sikre, at de mistænkte ikke bliver stillet for retten, men bliver overført til tredjelande for at blive forhørt - hvorunder de kunne blive udsat for tortur - og tilbageholdt på steder, der er under kontrol af USA eller lokale myndigheder; anser det for uacceptabelt, at visse regeringer fralægger sig deres ansvar ved at anmode om diplomatiske forsikringer fra lande, hvor der er stærke grunde til at tro, at de anvender tortur; dette synspunkt blev ligeledes udtrykt i konklusionerne fra Manfred Nowak, den særlige rapportør om tortur; mener desuden, at ekstraordinær overførsel af personer til steder, hvor tortur er almindeligt forekommende, er en krænkelse af princippet om non-refoulement, jf. artikel 3 i FN's konvention om tortur;
11. anser diplomatiske forsikringer, for så vidt der anmodes om undtagelse fra reglen, for en stiltiende anerkendelse af anvendelsen af tortur i tredjelande og derfor for at være i modstrid med EU's forpligtelser som fastsat i retningslinjerne for EU's politik over for tredjelande vedrørende tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, som Rådet vedtog den 9. april 2001;

12. er forurologet over det vidneudsagn, der blev afgivet til det midlertidige udvalg af den canadiske statsborger Maher Arar, som blev anholdt af de amerikanske myndigheder, overført af CIA via en europæisk lufthavn og tilbageholdt i Syrien i tolv måneder, hvor han blev udsat for tortur; noterer sig, at amerikanernes juridiske rådgiver, John Bellinger, da det midlertidige udvalgs delegation besøgte USA, erklærede, at Arar-sagen behandles på grundlag af den amerikanske immigrations- og toldlov og intet har at gøre med de påståede tilfælde af overførsel;
13. er dybt bekymret over, at alle de hidtidige resultater af arbejdet i det midlertidige udvalg synes at tyde på, at europæisk luftrum og og lufthavne er blevet anvendt af CIA-stråmandsselskaber for at komme uden om de retlige forpligtelser for statsfly, der er fastsat i Chicago-konventionen, til ulovligt at overgive personer, som var mistænkt for terrorisme, i CIA's eller det amerikanske militærs varetægt eller overføre dem til andre lande (heriblandt Egypten, Jordan, Syrien og Afghanistan), der hyppigt anvender tortur i forbindelse med forhør, således som den amerikanske regering selv har erkendt¹²;
14. bemærker, at det midlertidige udvalgs hidtidige arbejde ikke har ført til beviser for eksistensen af hemmelige fængsler i EU; mener imidlertid, at det midlertidige udvalgs arbejde de kommende måneder vil fokusere nærmere på dette spørgsmål;
15. bifalder den amerikanske Kongres' indsats, som har ført til gennemførelse af McCains ændringsforslag, der har til formål at sikre bedre beskyttelse af påståede terrorister mod at blive ulovligt behandlet af statslige myndigheder;

Om muligheden for, at medlemsstaterne og tiltrædelses- og kandidatlandene i kraft af handlinger eller undladelser er impliceret eller medskyldige i ulovlige pågribelser, udsendelser, anholdelser, bortførelser, ekstraordinære overførsler og hemmelige tilbageholdelser

16. anser det - ud fra de foreliggende vidneudsagn og den foreliggende dokumentation - for usandsynligt, at visse europæiske regeringer ikke har haft kendskab til aktiviteterne i forbindelse med de ekstraordinære overførsler, der har fundet sted på deres territorium; anser det navnlig for fuldstændig usandsynligt, at flere hundrede flyvninger gennem en række medlemsstaters luftrum og et tilsvarende antal bevægelser ud og ind ad europæiske lufthavne kan være foregået uden enten sikkerhedstjenesternes eller efterretningstjenesternes vidende, og uden at højtstående embedsmænd disse tjenester i det mindste har overvejet forbindelsen mellem disse flyvninger og anvendelsen af ekstraordinære overførsler; bemærker, at denne antagelse støttes af det forhold, at højtstående personer i den amerikanske regering altid har påstået, at de har handlet uden at krænke europæiske landes nationale suverænitet;
17. anser det ligeledes - i lyset af de retslige undersøgelser, de foreliggende vidneudsagn og den undersøgte dokumentation - for usandsynligt, at den bortførelse, som CIA-agenter foretog den 17. februar 2003 af den egyptiske statsborger Abu Omar, der efterfølgende blev ført til Aviano og senere til Ramstein, kunne have været organiseret og gennemført uden forudgående orientering af de italienske myndigheder eller sikkerhedstjenester;

---

¹² Jf. de amerikanske rapporter om menneskerettigheder: U.S. Department of State country reports on human rights practices (2003).

18. opfordrer ud fra den antagelse, at de betingelser, der lå til grund for den tidligere trufne afgørelse, ikke længere synes at gøre sig gældende, den italienske regering til at anmode om at få udleveret de 22 CIA-agenter, der var involveret i bortførelsen af Abu Omar, for at fremme den igangværende retssag og få sandheden bragt frem i lyset;
19. fordømmer CIA's bortførelse af den tyske statsborger Khaled el Masri, som fra januar til maj 2004 blev holdt fanget i Afghanistan og ved den lejlighed blev behandlet på nedværdigende og umenneskelig vis; konstaterer desuden, at mistanken om, at Khaled el Masri forinden, fra den 31. december 2003 til den 23. januar 2004, blev uretmæssigt tilbageholdt i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og den 23./24. januar 2004 blev overført herfra til Afghanistan, hidtil ikke er blevet afkræftet; mener, at de foranstaltninger, som Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien ifølge egne oplysninger har truffet for at undersøge spørgsmålet, var utilstrækkelige;
20. bifalder den parlamentariske undersøgelse i den tyske Forbundsrag og afventer de endelige resultater fra dens undersøgelsesudvalg;
21. understreger behovet for en bedre demokratisk og retslig kontrol af EU's foranstaltninger til bekæmpelse af terror; er af den holdning, at Rådets arbejdsgruppe for bekæmpelse af terror systematisk bør behandle spørgsmålet om beskyttelse af menneskerettighederne på sine møder og offentliggøre en årsberetning herom;
22. opfordrer det fremtidigeagentur for grundlæggende rettigheder til at lægge særlig vægt på sager om udlevering af påståede terrormistænkte fra medlemsstater til tredjelande;
23. beklager, at den svenske stat gav afkald på kontrollen med håndhævelsen af loven i Bromma lufthavn den 18. december 2001, da regeringens beslutning om at udvise to egyptiske statsborgere, Mohammed Al Zary og Ahmed Agiza, blev gennemført, og to amerikanske agenter fik tilladelse til at udøve offentlig myndighed på svensk territorium, hvilket ifølge det svenske parlaments chefombudsmand er uforeneligt med den svenske lovgivning;
24. beklager, at Sveriges udvisning af de egyptiske statsborgere, Mohammed Al Zary og Ahmed Agiza, i december 2001 udelukkende skete på grundlag af diplomatiske forsikringer fra den egyptiske regering, der ikke gav effektiv beskyttelse mod tortur;
25. opfordrer indtrængende til, at undersøgelserne fortsættes for at klarlægge, hvilken rolle amerikanske soldater, der deltog i NATO-stabiliseringsstyrken (SFOR), har spillet i bortførelsen og overførslen til Guantánamo af seks bosniske statsborgere og/eller fastboende af algerisk oprindelse i strid med en bindende foreløbig afgørelse truffet af Menneskerettighedskammeret for Bosnien-Hercegovina og på trods af den bosniske højesterets afgørelse om at løslade de mistænkte, som forklaret af Manfred Nowako, der var medlem af Menneskerettighedskammeret for Bosnien-Hercegovina på det pågældende tidspunkt; opfordrer til, at den bosniske regerings eventuelle rolle i denne sag undersøges yderligere; fremhæver behovet for mere information om NATO's og FN's internationale politistyrkes eventuelle involvering i denne forbindelse;

26. opfordrer indtrængende til, at undersøgelserne fortsættes for at af- eller bekræfte den påståede eksistens af et hemmeligt interneringscenter i Kosovo og KFOR-styrkernes mulige involvering i den ulovlige tilbageholdelse af terrormistænkte;
27. foreslår, at NATO's generalsekretær inviteres til en høring i det midlertidige udvalg for bl.a. at klarlægge SFOR- og KFOR-styrkernes eventuelle deltagelse i den ulovlige anholdelse, overførsel og tilbageholdelse af terrormistænkte;
28. minder medlemsstaterne om, at stater i henhold til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis har materielle og processuelle positive forpligtelser på menneskerettighedsområdet og skal træffe lovgivningsmæssige foranstaltninger for at forhindre, at menneskerettighedsovertrædelser kan finde sted på deres territorium, samt efterforske påståede krænkelser og straffe de ansvarlige, såfremt sådanne krænkelser har fundet sted; gør desuden opmærksom på, at de kan drages til ansvar for krænkelse af EMRK, hvis de ikke overholder disse positive forpligtelser; understreger derfor, at medlemsstaterne har pligt til at foretage efterforskning med henblik på at fastslå, om deres territorium eller luftrum har været anvendt til menneskerettighedskrænkelser begået af dem selv eller af tredjelande med deres nødvendige direkte eller indirekte medvirken, og at de skal træffe alle nødvendige lovgivningsmæssige foranstaltninger for at forhindre gentagelse af sådanne krænkelser;

Om anvendelse af tortur

29. understreger, at forbuddet mod tortur eller grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling som defineret i artikel 1 i De Forenede Nationers konvention om tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf er absolut og uden undtagelser, uanset om der foreligger krigstilstand eller trussel om krig, indre politisk ustabilitet eller anden undtagelsestilstand; henviser til, at tilbageholdelse i isolation, bortførelse og ekstraordinær overførsel udgør krænkelser af de grundlæggende rettigheder i henhold til folkeretten, navnlig artikel 3 og 5 i EMRK, særlig da disse handlinger er ensbetydende med tortur eller umenneskelig og nedværdigende behandling;
30. erindrer om, at enhver udtalelse eller tilståelse, der er afgivet under tortur eller ved anvendelse af grusom, umenneskelig og nedværdigende behandling under ingen omstændigheder hverken kan anses for gyldigt bevis, jf. FN's torturkonvention, eller bør anvendes på nogen anden måde; tilslutter sig den almindelige skepsis vedrørende troværdigheden af tilståelser, der opnås ved hjælp af tortur og deres bidrag til forebyggelse og bekæmpelse af terrorvendelse, hvilket blæandt andre den tidligere britiske ambassadør i Usbekistan, Craig Murray, tilkendegav under en høring i det midlertidige udvalg;
31. opfordrer indtrængende medlemsstaterne og tiltrædelses- og kandidatlandene til konsekvent at overholde artikel 3 i FN's torturkonvention, særlig "non refoulement"-princippet, som fastslår, at "ingen deltagende stat må udvise, tilbagelevere ("refoulere") eller udlevere en person til en anden stat, hvor der er vægtige grunde for at antage, at han vil være i fare for at blive underkastet tortur"; opfordrer endvidere USA til at tage sin fortolkning af "non refoulement"-princippet som formuleret i konventionens artikel 3 op til revision;

32. opfordrer medlemsstaterne til fuldstændig at afvise at stole på diplomatiske forsikringer imod tortur som anbefalet af Manfred Nowak;
33. opfordrer Rådet til at vedtage en fælles holdning imod medlemsstaters brug af diplomatiske forsikringer fra tredjelande, hvis der er vægtige årsager til at tro, at personer risikerer at blive udsat for tortur eller mishandling;

Om CIA's anvendelse af europæisk luftrum og europæiske lufthavne

34. mener, at mange af de flyvninger via medlemsstaters og tiltrædelses- og kandidatlandes luftrum og lufthavne, som er foretaget med fly, der var ejet eller chartret af CIA, har indebåret gentagne krænkelser af Chicagokonventionen, fordi forpligtelsen til at indhente tilladelse ved statsflyvninger, jf. konventionens artikel 3, ikke blev overholdt;
35. beklager, at ingen medlemsstat eller noget tiltrædelses- eller kandidatland har vedtaget procedurer med det formål at kontrollere, om civile luftfartøjer benyttes til formål, der er uforenelige med de internationalt anerkendte menneskerettighedsstandarder;
36. anser de europæiske bestemmelser om et fælles europæisk luftrum og anvendelse, kontrol og forvaltning af de nationale luftrum samt benyttelse af medlemsstatslufthavne og europæiske flyselskaber for helt utilstrækkelige; understreger behovet for at fastsætte nye nationale, europæiske og internationale standarder; opfordrer Kommissionen til allerede på nuværende tidspunkt at forbedre lovgivningen ved at forelægge et forslag til direktiv om harmonisering af de nationale lovgivninger om kontrol med civil ikke-kommerciel luftfart;
37. opfordrer Kommissionen til at udarbejde henstillinger til medlemsstaterne om højnelse af standarderne for overvågning af aktiviteter, der udføres ved hjælp af private chartrede fly, der benytter EU's lufthavne og luftrum;
38. mener, at det er nødvendigt at få kastet lys over det reelle indhold i den aftale vedrørende den nye transatlantiske dagsorden, der blev parferet i Athen den 22. januar 2003, og som omhandler øget anvendelse af europæiske transitfaciliteter til støtte for tilbagesendelse af kriminelle/uønskede udlændinge;
39. mener, at det er nødvendigt at få afklaret, hvorledes de amerikanske efterretningstjenester rent faktisk har benyttet luftrummet, de civile og militære lufthavne, NATO-baserne og de amerikanske baser;
40. anser det endvidere for nødvendigt at få konstateret, om det kan bevises, at der findes hemmelige fængsler i visse europæiske lande, således som det er blevet påstået i flere undersøgelser foretaget af journalister og autoritative ngo'er;

Om de officielle delegationsbesøg, som det midlertidige udvalg har foretaget til dato

41. mener, at de to officielle delegationsbesøg, der er foretaget til henholdsvis Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og USA, har været en informationskilde af afgørende betydning for arbejdet i det midlertidige udvalg og har gjort det muligt at få direkte kendskab til såvel de politiske myndigheders og som civilsamfundets synspunkter i de to lande;

42. fordømmer, at den tyske statsborger Khalid El-Masri i 2004 blev ulovligt tilbageholdt i Afghanistan i over fire måneder; beklager myndighedernes tilbageholdenhed i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien med hensyn til at bekræfte, at El-Masri opholdt sig i Skopje og sandsynligvis blev tilbageholdt dér, inden CIA-agenter overførte ham til Afghanistan;
43. beklager den amerikanske regerings yderst restriktive fortolkning af FN's torturkonvention og navnlig af forbuddet mod enhver form for overførsler, der kan føre til, at de udleverede fanger udsættes for tortur eller nedværdigende, grusom og umenneskelig behandling;

Om det midlertidige udvalgs fremtidige arbejde

44. konstaterer, at det er nødvendigt at fortsætte arbejdet i det midlertidige udvalg og at foretage en grundigere evaluering af de relevante begivenheder for at kontrollere, om en eller flere medlemsstater har overtrådt EU-traktatens artikel 6; understreger ligeledes, at det vil være hensigtsmæssigt at udvide efterforskningen til at omfatte begivenheder og lande, der ikke udtrykkeligt er nævnt i denne beslutning;
45. beslutter derfor, at det midlertidige udvalg skal fortsætte sit arbejde i den resterende del af den fastsatte funktionsperiode på tolv måneder uden at foregribe bestemmelserne i forretningsordenens artikel 175 om en eventuel forlængelse af denne funktionsperiode;
46. mener, at der snarest muligt bør iværksættes et forberedende lovgivningsarbejde i EU og i Europarådet for at sikre en fyldestgørende retsbeskyttelse af personer, som befinder sig inden for medlemsstaternes jurisdiktionsområde, og for at sikre en effektiv parlamentarisk kontrol med efterretningstjenesterne på nationalt plan og på EU-plan; anser det med henblik herpå for meget vigtigt at oprette og igangsætte Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder;
47. beklager de klare holdningsmæssige forskelle, der til dato har gjort sig gældende mellem den amerikanske og europæiske retlige model, for så vidt angår de spørgsmål, der henhører under det midlertidige udvalg; erkender imidlertid, at international terrorisme er en af de største trusler for sikkerheden og stabiliteten i EU og i det internationale samfund som helhed, og at denne trussel kun kan bekæmpes med legale midler i nært samarbejde med USA; understreger, at der er et presserende behov for et klart forbud i folkeretten mod ekstaordinære overførsler og for, at de europæiske institutioner anlægger en fælles holdning på dette område og tager dette spørgsmål op med de berørte tredjelande;
48. mener, at det midlertidige udvalg efter at have afsluttet sit arbejde bør foreslå, hvilke principper der bør finde anvendelse:
  - hvad angår behovet for en intern EU-overvågningsordning for at sikre, at medlemsstaterne lever op til deres forpligtelser på menneskerettighedsområdet
  - hvad angår nye regler om udveksling af oplysninger mellem efterretningstjenester

- hvad angår aftaler med tredjelande og internationale organisationer om bekæmpelse af terrorisme
  - hvad angår aftaler indgået med tredjelande i forbindelse med den europæiske naboskabspolitik, i hvilke det underliggende princip altid skal være respekten for menneskerettighederne;
49. opfordrer Præsidiets til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at sætte det midlertidige udvalg i stand til fuldt ud at opfylde sit mandat - under hensyntagen til udvalgets helt særlige beføjelser - ved indtil afslutningen af udvalgsarbejdet at give tilladelse til alle relevante undtagelser fra Parlamentets interne regler, særlig hvad angår
- antallet af eksperter, der indbydes til at deltage i det midlertidige udvalgs høringer, og som kan få godtgjort deres udgifter
  - antallet af rejser og medlemmer, der kan godkendes i forbindelse med det midlertidige udvalgs officielle delegationer
  - udarbejdelse af fuldstændige referater af de høringer, som afholdes af det midlertidige udvalg, samt oversættelse af disse referater til sprogene i de EU-lande, der er berørt af undersøgelserne;
50. bifalder den indsats, som Europarådet, og især ordføreren for Udvalget om Retlige Anliggender og Menneskerettigheder i Europarådets Parlamentariske Forsamling, har gjort, og noterer med tilfredshed, at der er etableret et samarbejde mellem Europarådet og det midlertidige udvalg;
51. opfordrer Rådet og hvert enkelt af dets medlemmer og i særdeleshed Rådets formandskab til helhjertet og uden forbehold at støtte det midlertidige udvalgs arbejde i overensstemmelse med princippet om loyalt samarbejde som defineret i traktaterne og De Europæiske Fællesskabers Domstols praksis;
52. opfordrer medlemsstaterne til at sende et klarere signal vedrørende lukningen af fangelejren i Guantánamo og til at spille en proaktiv rolle i bestræbelserne på at finde frem til en løsning for de fanger, der ikke vil blive stillet for en domstol, og som ikke kan vende tilbage til deres oprindelses- eller bopælslande, fordi de er blevet statsløse eller risikerer at blive udsat for tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling;
53. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at bistå alle europæiske borgere og alle, der har haft fast bopæl i EU, som i øjeblikket tilbageholdes i Guantánamo, med al den nødvendige støtte og assistance, herunder især retshjælp;
54. opfordrer Europarådets Komité til Forebyggelse af Tortur (CPT) til at arbejde hen imod at sikre, at alle Europarådets medlemsstater opfylder deres forpligtelse¹³ til at orientere CPT om alle tilbageholdelsesfaciliteter på deres territorium, og at sikre adgang til disse faciliteter;

---

¹³ Den europæiske konvention til forebyggelse af tortur og umenneskelig eller vanærende behandling eller straf, ref.: CPT/Inf/C (2002) 1 [EN] (Part 1) - Strasbourg, 26.XI.1987, Art. 8.

55. opfordrer Kommissionen til fortsat at støtte det midlertidige udvalg i alle de skridt, som udvalget måtte finde påkrævet;
56. understreger, at det er af afgørende betydning at samarbejde fuldt ud med parlamenterne i medlemsstaterne, tiltrædelseslandene, kandidatlandene og de associerede lande og særlig med de parlamenter, som har iværksat et udredningsarbejde om det samme spørgsmål;

o
o o

57. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen og regeringerne og parlamenterne i medlemsstaterne, tiltrædelseslandene, kandidatlandene og de associerede lande samt til Europarådet og USA's regering og de to kamre i den amerikanske Kongres.